

قرون وسطی یا سده‌های تاریک

اهم حوادث تاریخ اروپا در قرون وسطی
(۳۹۵ م. تا ۱۴۵۳ م.) یا (قرن ۵ م. تا قرن ۱۵ م.)

مؤلف:

دکتر حسین یزدی

عضو هیأت علمی دانشگاه فرهنگیان

سرشناسه : یزدی، حسین، ۱۳۳۶ -
 عنوان و نام پدیدآور : قرون وسطی یا سده‌های تاریک: اهم حوادث تاریخ اروپا در قرون وسطی (۳۹۵ م. تا ۱۴۵۳ م.) یا (قرن ۵ م. تا قرن ۱۵ م.)// حسین یزدی.
 مشخصات نشر : تهران: فراز اندیش سبز، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۱۴۸ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۲۷-۷۸-۷/۱۰۰۰۰۰ ریال
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس.
 موضوع : قرون وسطا
 موضوع : اروپا -- تاریخ -- ۴۷۶ - ۱۴۹۲ م.
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۴۳۵۱CB اقی ۴/۱
 رده بندی دیویی : ۰۷/۹۰۹
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۸۹۸۸۶۲

قرون وسطی یا سده‌های تاریک

مؤلف ♦ دکتر حسین یزدی
 ناشر ♦ مؤسسه انتشارات فراز اندیش سبز
 نوبت چاپ ♦ اول - ۱۳۹۴
 شمارگان ♦ ۱۰۰۰ جلد
 شابک ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۲۷-۷۸-۷ ♦ ISBN: 978-600-5627-78-7
 چاپ و صحافی ♦ چاپ فراز اندیش سبز

فراز اندیش سبز: ۵-۶۶۹۶۹۵ - دورنگار: ۶۶۴۶۰۸۳۲
 خ انقلاب، خ دانشگاه شمالی، تقاطع لبافی‌نژاد، پلاک ۹۲، طبقه دوم، واحد ۴
 قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

کلیه حقوق مادی و معنوی کتاب متعلق به مؤلف و ناشر می‌باشد.

فهرست مطالب

۱۱.....	اهم فواید تاریخ
۱۲.....	اهمیت مطالعه تاریخ
۱۶.....	مقدمه
۱۹.....	فصل اول / ویژگی‌های قرون وسطی - مثلث شوم
۲۱.....	علل سقوط روم باستان
۲۳.....	سقوط و انحطاط امپراطوری روم باستان
۲۴.....	چگونگی حملات اقوام مهاجم (وحشی یا بربر) به امپراتوری روم باستان (یونان و روم)
۲۵.....	۱- ویزیگوت‌ها
۲۵.....	۲- استروگوت‌ها
۲۵.....	۳- لمباردها
۲۶.....	۴- آنگل‌ها و ساکسون‌ها
۲۷.....	۵- واندال‌ها
۲۷.....	۶- فرانک‌ها
۲۷.....	۷- نورمان‌ها
۲۸.....	ویژگی‌های اقوام مهاجم به روم باستان
۲۸.....	تأثیرات مهم حاکمیت اقوام وحشی در اروپا پس از سقوط روم باستان
۳۱.....	تجزیه امپراطوری شارلمانی
۳۳.....	وایکینگ‌ها
۳۵.....	فصل دوم / نگاهی بسیار مختصر به مسیحیت
۳۸.....	آیاتی از قرآن مجید درباره حضرت مریم (س)
۴۰.....	برخی از روایات راجع به حضرت مریم (س)
۴۰.....	آیاتی از قرآن مجید درباره حضرت عیسی مسیح (ع) و معجزه ولادتش
۴۵.....	انجیل
۴۶.....	انجیل مرقس
۴۶.....	انجیل متی

۴۷.....	انجیل لوقا
۴۷.....	انجیل یوحنا
۴۷.....	انجیل برنابا
۴۸.....	مسیحیت و فلسفه مصلوب شدن حضرت مسیح (ع)
۴۹.....	چگونگی گسترش مسیحیت
۵۱.....	مقدسات سبعة یا شعائر هفتگانه
۵۲.....	رهبانیت در مسیحیت
۵۵.....	فصل سوم / معرفی بسیار اجمالی سه فرقه کاتولیک، ارتدوکس و پروتستان
۵۶.....	فرقه کاتولیک
۵۷.....	فرقه ارتدوکس
۵۸.....	فرقه پروتستان
۶۱.....	مفاد صلح آگسبورگ
۶۱.....	پُل پولس یا شانول یا پولس رسول و یا دوم شخصیت جهان مسیحیت کیست؟
۶۳.....	بدعت‌های اولیه مسیحیت
۶۶.....	کلیسا در اروپای قرون وسطی
۶۸.....	ولتر
۷۱.....	فصل چهارم / فتودالیزم
۷۶.....	تفاوت زندگی اشراف یا مالکان و زمینداران و فتودال‌ها با دهقانان و کشاورزان و روستائیان
۷۶.....	کشاورزان
۷۶.....	اشراف
۷۷.....	آسیب‌های نظام فتودالیه در قرون وسطی
۷۸.....	دلایل فروپاشی نظام فتودالیه یا ملوک الطوائفی در قرون وسطی
۷۹.....	شوالیه
۸۱.....	شوالیه‌گری
۸۲.....	تعلیم و تربیت و مکتب اسکولاستیک در قرون وسطی
۸۴.....	آموزش‌های کلیسا در قرون وسطی

۸۵.....	مکتب اسکولاستیک.....
۸۷.....	قرن یازده میلادی شروع پیشرفت علم و دانش در اروپای قرون وسطی.....
۹۱.....	فصل پنجم / جنگ‌های صلیبی (۱۰۹۵ تا ۱۲۹۱ م)
۹۶.....	وجه تسمیه و نامگذاری جنگ‌های صلیبی.....
۹۷.....	علل جنگ‌های صلیبی.....
۱۰۲.....	جنگ اول صلیبی (۱۰۹۶ - ۱۰۹۹ م).....
۱۰۳.....	گوشه‌ای از سخنرانی پاپ اروپان دوم.....
۱۰۳.....	بخشی دیگر از سخنان تحریک کننده پاپ اروپان دوم خطاب به صلیبی‌ها.....
۱۰۵.....	جنگ دوم صلیبی (۱۱۴۴-۱۱۴۸ م).....
۱۰۵.....	جنگ سوم صلیبی (۱۱۸۹-۱۱۹۲ م).....
۱۰۶.....	جنگ چهارم صلیبی (۱۲۰۱-۱۲۰۴ م).....
۱۰۷.....	جنگ صلیبی کودکان.....
۱۰۹.....	نتایج جنگ‌های صلیبی.....
۱۱۳.....	فصل ششم / جنگ‌های صدساله و ژاندارک قهرمان
۱۱۶.....	قیام ژاندارک.....
۱۲۰.....	نتایج جنگ‌های صد ساله.....
۱۲۳.....	فصل هفتم / بیزانس
۱۲۷.....	امپراتوری روم شرقی (بیزانس).....
۱۲۹.....	جنگ ملازگرد و شکست امپراتور رومانوس دیوجانوس از آلب ارسلان سلجوقی.....
۱۳۰.....	داستان شگفت انگیز و ذلت بار به اسارت درآمدن رومانوس دیوجانوس.....
۱۳۲.....	سخن آخر.....
۱۳۴.....	تصاویر مربوط به ابزارآلات شکنجه در قرون وسطی.....
۱۴۷.....	فهرست برخی از منابع و مآخذ.....

اهم فواید تاریخ

- ۱- خودشناسی که منجر به خداشناسی می شود. (من عرف نفسه فقد عرف ربه)
- ۲- شناخت عمیق و مفید از انسان‌ها
- ۳- بصیرت افزایی انسان
- ۴- موفق تر در تعلیم و تربیت و راهنمایی انسان‌ها
- ۵- آشنایی بیشتر با ملت‌ها و تمدن‌ها و فرهنگ‌ها
- ۶- آشنایی بیشتر با فرهنگ و تمدن و تاریخ کشور خویش
- ۷- تقویت حس وطن دوستی
- ۸- دوست داشتن میراث فرهنگی
- ۹- بینش بهتر و تصمیم گیری خوب تر نسبت به آینده
- ۱۰- آشنایی با علما، حکما، فلاسفه و بزرگان تاریخ
- ۱۱- آشنایی با ادیان
- ۱۲- آشنایی با پیامبران الهی و مصلحان بزرگ تاریخ
- ۱۳- ارتباط موثر و بهتر برقرار کردن با هنجارهای جهانی
- ۱۴- دوست داشتن آباء و اجداد و نیاکان و گذشتگان
- ۱۵- یافتن پاسخ ندانسته‌های خود
- ۱۶- عبرت گرفتن از حوادث مهم تاریخی
- ۱۷- موفق شدن در عرصه‌های مختلف زندگی
- ۱۸- تقویت غیرت و هویت ملی خویش
- ۱۹- واکنش‌پذیر شدن در مقابل تهاجمات فرهنگی بیگانه
- ۲۰- واکنش‌پذیر شدن در برابر تهاجمات سیاسی، نظامی، اقتصادی و

اهمیت مطالعه تاریخ:

قَدْ خَلَّتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنَنٌ فَاسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ.^۱
«قطعاً پیش از شما سنت‌هایی بوده و سپری شده است، پس در زمین بگردید و
بنگرید که فرجام تکذیب کنندگان چگونه بوده است.»

تاریخ یا عبرت‌گده:

...فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ.^۲ «ای هوشیاران عالم! از این حادثه پند و عبرت گیرید.»

حضرت علی (ع):

إِنَّ لِلْبَاقِينَ بِالْمَاضِينَ مُعْتَبَرًا. «همانا گذشتگان مایه عبرت آیندگانند.»

حضرت علی (ع):

مَا أَكْثَرَ الْعِبْرَ وَ أَقَلَّ الْإِعْتِبَارِ.^۳ «درس‌های عبرت چه بسیارند و عبرت پذیران چه
اندک‌اند.»

حضرت علی (ع):

خَلْفَ لَكُمْ عِبْرٌ مِنْ آثَارِ الْمَاضِينَ قَبْلَكُمْ. «از آثار گذشتگان برای شما عبرت‌ها بر
جای مانده است.»

حضرت علی (ع):

بَيْنَكُمْ وَ بَيْنَ الْمَوْعِظَةِ حِجَابٌ مِنَ الْغَرَةِ. مفهوم: «حجاب غرور و غفلت، مانع از پند
و عبرت می‌گردد.»

۱- قرآن کریم، سوره ی آل عمران، آیه ۱۳۷

۲- قرآن کریم، سوره ی حشر، آیه ۲

۳- نهج البلاغه، حکمت ۲۹۷

معنا: بین شما و بین پندگیری از موعظه‌ها و عبرت‌ها، حجابی از غرور و غفلت وجود دارد و این حجاب شما را از پندگیری باز می‌دارد.^۱

"تاریخ عرصه‌ی پندگیری و عبرت آموزی از رویه‌های گذشته است."

حضرت علی (ع) خطاب به امام حسن مجتبی (ع):

پسرم، درست است که من به اندازه پیشینیان عمر نکرده‌ام، اما در کردار آنها نظر افکندم و در اخبارشان اندیشیدم، و در آثارشان سیر کردم تا آنجا که گویی یکی از آنان شده‌ام، بلکه با مطالعه تاریخ آنان، گویا از اول تا پایان عمرشان با آنان بوده‌ام، پس قسمت‌های روشن و شیرین زندگی آنان را از دوران تیرگی شناختم، و زندگانی سودمند آنان را با دوران زیان‌بارش شناسایی کردم، سپس از هر چیزی مهم و ارزشمند آن را، و از هر حادثه‌ای، زیبا و شیرین آن را برای تو برگزیدم، و ناشناخته‌های آنان را دور کردم، پس آنگونه که پدری مهربان نیکی‌ها را برای فرزندش می‌پسندد، من نیز بر آن شدم تو را با خوبی‌ها تربیت کنم، زیرا در آغاز زندگی قرارداری، تازه به روزگار روی آورده‌ای، نیتی سالم و روحی باصفا داری.^۲

تاریخ باید سرمشق ما باشد^۳.... تاریخ معلم انسان‌هاست.^۴

در سرزمینی که مردم آنجا تاریخ می‌خوانند خردسالانشان همانند سالخورده‌گان‌شان می‌اندیشند، و در کشوری که مردمش تاریخ نمی‌خوانند، سالخورده‌گان‌شان مانند خردسالانند.^۵

۱- نهج البلاغه، حکمت ۲۸۲

۲- نهج البلاغه، نامه ۳۱

۳- امام خمینی (ره)

۴- امام خمینی (ره)

۵- ارنست روتان

هر ملتی که از تاریخ کشور خود آگاهی نداشته باشد، ناگزیر اشتباهات گذشته را تکرار خواهد کرد.^۱

هان ای دل عبرت بین ازدیده عبرکن هان ایوان مدائن را آینه عبرت دان^۲
آن که از گردش روزگار عبرت نگیرد همیشه نادان باقی خواهد ماند.^۳

اگر بشر عبرت پذیر نبود از مرحله توحش فراتر نمی رفت.^۴

از اعمال دیگران عبرت بگیرید و برای دیگران نیز عبرت آموز باشید، مفهوم زندگی همین دو نکته است.^۵

۱- ملت‌ها به تاریخ خود زنده اند.^۶

۲- اگر تاریخ نبود هیچ ملتی (هویت) نداشت.^۷

اول تاریخ سرزمین خودت را بدان، بعد تاریخ دیگران را بخوان.^۸

همان طور که انسان‌ها تاریخ می سازند، تاریخ نیز انسان می سازد.^۹

تاریخ به ما می آموزد که از گذشته چه درسی را برای آینده بگیریم.^{۱۰}

اگر رجال سیاسی تاریخ می دانستند اشتباهات گذشتگان را تکرار نمی کردند.^{۱۱}

۱- جواهر لعل نهرو

۲- خاقانی شاعر قرن ششم

۳- سعدی

۴- گالیله

۵- گاریبالدی

۶- ژنرال دوگل

۷- شوپنهاور

۸- فرانکس فانون

۹- ولتر - بزرگان چه گفته اند، حبیب الله شاملوی، ص ۹۰

۱۰- شیللر

۱۱- جرجی زیدان

عبرت همان پند است و بشر همیشه محتاج آن است.^۱
آن که از گردش روزگار عبرت نگیرد همیشه نادان باقی خواهد ماند.^۲
عبرت آموز دیگران شو، تا عبرت آموز دیگران گردی.^۳
سراسر دنیا عبرت است یعنی همه دنیا برای همه دنیا معلم است.^۴
صالح کسی است که وقتی عبرتی گرفت دیگر فراموش نکند.^۵
آن که از مجازات دیگران عبرت نمی‌گیرد به همان مجازات دچار می‌شود.^۶

۱- شوینهاور

۲- سعدی شیرازی

۳- جامی

۴- ارسطو

۵- زول ایزاک

۶- امیل زولا

مقدمه

در رابطه با ابتدا و انتهای قرون وسطی بین مورخین، آراء یکسانی وجود ندارد، ولیکن بسیار بهم نزدیک هستند. برخی بر این **نظر افند** که آغاز قرون وسطی از تقسیم امپراتوری روم باستان به دو امپراتوری: روم غربی و روم شرقی (بیزانس) می باشد، یعنی زمانی که **تئودوزیوس اول** که در شرق امپراطوری سلطنت می کرد وقتی به ایتالیا مهاجرت کرد، امپراطور تمامی روم گردیده بود. او سلطنت امپراطوری روم شرقی را به پسر بزرگتر خود آرکادیوس و سلطنت روم غربی را به پسر کوچکترش هونوریوس بخشید.

بعضی از مورخین بر این عقیده هستند دوره قرون وسطی در اروپا از زوال امپراطوری روم باستان یا روم غربی آغاز می گردد (حدود ۴۳۲ م). به طور کلی اروپائیان بر این نظریه تأکید بیشتری دارند که قرون وسطی فاصله میان قرون باستان (قدیم) و قرون جدید قرار گرفته است.

قرون باستان به عهد تمدن با شکوه یونان و روم گفته می شود و **قرون جدید** از زمانی شروع می شود که اروپائیان پس از حدود ده قرن رکود و عقب ماندگی و تاریکی، در صدد اصلاح وضع خود برآمدند و این از قرن پنجم میلادی تا قرن پانزدهم میلادی است، یعنی میان دوره قرون باستان تا دوره رنسانس.

فاصله میان زوال امپراطوری روم غربی تا آغاز قرون جدید یعنی حدود ۱۴۵۳ م. که قسطنطنیه به دست سلطان محمد فاتح عثمانی فتح شد را نیز قرون وسطی نامیده اند.

عده ای هم پایان قرون وسطی را سال ۱۴۹۲ که قاره آمریکا کشف شد می دانند.

اما آنچه که از همه معروفتر است دوره مابین عصر باستان و عصر نو یعنی بین قرن پنجم میلادی تا قرن پانزدهم میلادی قرون وسطی یا سده های میانه یا عصر تاریک می باشد.

تمام بدبختی‌ها و عقب ماندگی و تاریکی و سیاهی‌ها و جهل و خرافه و فساد و تباهی و تفتیش عقاید و سخت گیری وحشتناک دینی مذهبی و قتل و جنایت خون ریزی و شکنجه‌های غیر انسانی را باید در مثلث شوم کلیسا، فنودالیت و شوالیه جستجو کرد.

مردم بخت برگشته اروپا از سقوط امپراطوری روم غربی تا آغاز عصر جدید یعنی حدود ده قرن در دام وحشیگری‌های اربابان کلیسا و فنودال و شوالیه اسیر بودند و قدرت مقابله با این سه عنصر شوم پلید اروپای قرون وسطی را نداشتند.

لذا طی این ده قرن اروپائیان دین و مذهب و اخلاق و در دو کلمه فرهنگ و تمدن خود را بر باد رفته دیدند و حاصل این ده قرن اروپا چیزی جز دین گریزی و روی گردانی از کلیسا و اربابان آن نبود.

اروپا در این دوره یکتا پرستی و خدا باوری را با انسان باوری و انسان مداری عوض کرد و اخلاق سنتی (وحی الهی و نقش انبیاء) جای خود را به اخلاق صنعتی (رجحان دنیا بر آخرت و دنیا دوستی و اصالت سود) داد و به عبارت دیگر پس از قرون وسطی اروپا اصالت انسان را جایگزین اصالت الله کرد و او مانیسیم (بشر گرایی) جایگزین خدا پرستی کرد و لائیک و سکولاریسم را بر یکتا پرستی ترجیح داده و خدا باوری را با انسان باوری عوض کرد.

راجع به سیاه بختی‌های قرون وسطی در بخش ویژگی‌های قرون وسطی به آن پرداخته ایم و نظر خوانندگان گرامی را به مطالعه ادامه کتاب جلب می‌نمائیم.